

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/224/2014
Identifikačné číslo spisu:	7110204597
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7110204597.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ R. T., bývajúcej vo U., T. XX, 2/ Y. U., bývajúceho v T., L. E. XX, obaja zastúpení JUDr. Pavlom Gombosom, advokátom so sídlom v Košiciach, Moldavská cesta 21/A, proti žalovanej Rapid life životná poisťovňa, a. s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, zastúpenej JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom so sídlom v Košiciach, Boženy Němcovej 22, o určenie, že poistný vzťah trvá a o zaplatenie 2 504,78 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice I, pod sp. zn. 10C/28/2010, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. októbra 2013 sp. zn. 2Co/401/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania v sume 77,96 eur na účet advokáta JUDr. Pavla Gombosa do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 13. januára 2012 č. k. 10C/28/2010-512 určil, že poistný vzťah medzi žalobkyňou 1/ a žalovanou vyplývajúci zo zmluvy o poistení osôb č. XXXXXXXXXXXX z 8. decembra 1998 trvá a žalobkyňa 1/ a žalovaná sú touto zmluvou o poistení viazané; určil, že poistný vzťah medzi žalobkyňou 1/ a žalovanou vyplývajúci zo zmluvy o poistení osôb č. XXXXXXXXXXXX z 26. júna 2001 trvá a žalobkyňa 1/ a žalovaná sú touto zmluvou o poistení viazané. Určil, že poistný vzťah medzi žalobcom 2/ a žalovanou vyplývajúci zo zmluvy o poistení osôb č. 5030800006 z 8. augusta 1997 trvá a žalobca 2/ a žalovaná sú touto zmluvou o poistení viazaní. Žalovanú zaviazal nahradiť žalobkyni 1/ a žalobcovi 2/ trovy konania v sume 523,93 eur, resp. v sume 473,03 eur na účet právnej zástupkyne žalobcov, do 3 dní po právoplatnosti rozsudku a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 199 eur na účet Okresného súdu Košice I, do 3 dní po právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobcovia mali naliehavý právny záujem na nimi požadovanom určení, vzhľadom na správanie sa žalovanej, ktorá oznámením o zániku poistenia žalobcom spôsobila neistotu v ich právnom postavení. Poukázal na ustanovenie § 800 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého poistiteľ nemôže vypovedať poistenie osôb s výnimkou poistenia pre prípad úrazu.

Argumentáciu žalovanej odôvodňujúcu zánik záväzku považoval za nedôvodnú, lebo pri zániku záväzku spočívajúcom v nemožnosti plnenia v zmysle § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa vyžaduje, aby išlo o následnú a objektívnu nemožnosť plnenia, čo v danom prípade nebolo preukázané. Rozhodnutie dohliadajúceho orgánu neumožňovalo žalovanej zmeniť už existujúce poisťné zmluvy, navyše nevznikla ani situácia objektívnej nemožnosti čiastočného plnenia vo vzťahu k zmluvám podľa kalkulácie v nej uvedenej. Žalovaná nijakým spôsobom nepreukázala, že správnym rozhodnutím Národnej banky Slovenska ako dohliadajúceho orgánu, by jej mala byť uložená povinnosť zrušiť alebo zmeniť súkromnoprávne zmluvy. Nedošlo teda k zániku záväzku ani zo zákona ani platnou výpoveďou, z ktorého dôvodu poisťné vzťahy nezanikli, a preto žalobe vyhovel.

Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 24. októbra 2013 sp. zn. 2Co/401/2012 po tom, ako pripustil uznesením zmenu žalobného návrhu vo vzťahu k žalobcovi 2/ a žalovanej z určovacej na žalobu na plnenie (zaplatenie poisťného plnenia), rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch, ktorým bolo žalobe žalobkyne 1/ vyhovené, vo výroku o trovách konania vo vzťahu žalobkyne 1/ a žalovanej a vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok, potvrdil. Zmenil rozsudok vo vzťahu k žalobcovi 2/ a žalovanej tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ 2 504,78 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania od 10. októbra 2012 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Návrh žalovanej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. zamietol. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vo vzťahu k trvaní poisťného vzťahu v čase rozhodovania prvostupňového súdu je vecne správne, rovnako ako aj záver tohto súdu o tom, že k ukončeniu poisťných zmlúv riadnym a zákonným spôsobom nedošlo. Uviedol, že zmena obsahu občianskoprávneho vzťahu môže byť vykonaná výlučne na základe predpisov súkromného práva a spôsobom, ktorý si účastníci dohodli, alebo ktoré upravuje zákon. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že nedošlo k vzniku takej právnej skutočnosti, ktorá by znamenala zánik poisťného vzťahu, keď neprijatie návrhu na zmenu poisťných podmienok takou skutočnosťou byť nemôže. Za relevantnú nepovažoval ani námietku žalovanej, že došlo ku vzniku právnej nemožnosti plnenia. Vo vzťahu k žalobcovi 2/ konštatoval, že poisťný vzťah trval až do 9. októbra 2012, kedy zanikol uplynutím doby. Poukazujúc na to, že nebolo sporné, že žalobca 2/ si riadne plnil povinnosť platiť poisťné a uplynutím doby poistenia nastala právna skutočnosť (tzv. dožitie), na základe ktorej mu vzniklo právo na poisťné plnenie, uložil žalovanej na základe zmenenej žaloby povinnosť žalobcovi 2/ toto plnenie zaplatiť. Zamietnutie návrhu žalovanej na prerušenie konania odôvodnil tým, že pre posúdenie dôvodnosti nároku žalobcov nie je rozhodujúce zodpovedanie prejudiciálnej otázky tak, ako to koncipovala žalovaná.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 písm. f/ O. s. p.), v konaní došlo k inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Odňatie možnosti konať pred súdom odôvodnila tým, že súdy nedodrжали pri dokazovaní listinami správny postup podľa ustanovenia § 129 O. s. p., a že odvolací súd porušil ustanovenie § 213 ods. 2 O. s. p., keďže rozhodol podľa ustanovení § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré neboli predmetom právnych úvah pred prvostupňovým súdom.

Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalovanej ako neprípustné odmietol. Žiadali priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovolací súd posúdil prípustnosť dovolania žalovanej podľa právneho stavu účinného ku dňu podania dovolania, teda k 4. marcu 2014.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236

ods. 1 O. s. p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O. s. p.

Dovolanie je zásadne prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

V preskúmvanej veci vo vzťahu k žalobkyni 1/ odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo všetkých výrokoch potvrdil. Nejde teda o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu. Dovolanie smerujúce proti tejto časti rozsudku nie je preto podľa § 238 ods. 1 O. s. p. prípustné. Nejde ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože odvolací súd danú vec doposiaľ nerozhodoval. Rovnako nešlo o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie, ktorým žalovaná napáda túto časť rozsudku odvolacieho súdu preto neprichádza do úvahy ani podľa § 238 ods. 2 a ods. 3 O. s. p.

Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania v tej časti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorej bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej „zmenený“ vo vzťahu k žalobcovi 2/ treba uviesť, že súdna prax opakovane konštatovala, že prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu je založená na zásade diformity (rozdielnosti). O rozdielnosť rozhodnutí ide vtedy, keď súdy posúdili okolnosti významné pre meritorne rozhodnutie veci odlišne. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu nie je preto rozhodujúce to, ako odvolací súd sformuloval výrok svojho rozsudku, (či ho formálne označil ako zmeňujúci, hoci v skutočnosti ide o potvrdzujúci rozsudok), prípadne ako v dôvodoch označil ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorých pri rozhodnutí postupoval (či rozhodol podľa § 219 O. s. p. alebo § 220 O. s. p.).

Nakoľko v preskúmvanej veci došlo vo vzťahu k žalobe podanej žalobcom 2/ k pripusteniu zmeny žaloby z určovacej na žalobu na plnenie, toto spôsobilo, že prvostupňovým súdom posudzované otázky, o ktorých rozhodol vo výroku svojho rozsudku (otázka trvania poistného vzťahu a viazanosti zmluvou o poistení) sa stali prejudiciálnymi pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Preto bolo potrebné skúmať, či tieto otázky posudzovali odvolací súd a prvostupňový súd rovnako alebo odlišne.

Z porovnania rozsudkov okresného a krajského súdu so zameraním sa na vyššie vymedzené sporné otázky odvolací súd zistil, že oba nižšie postavené súdy posúdili otázku trvania poistného vzťahu a viazanosti žalobcu 2/ a žalovanej poistnou zmluvou rovnako. Na toto vo svojom odôvodnení upozornil aj odvolací súd, keď na strane 15 svojho rozsudku konštatoval: „že aj pre posúdenie dôvodnosti žalobného návrhu o plnenie rozhodujúcou otázkou je posúdenie (ne)platnosti zmluvy o poistení osôb uzavretej medzi žalobcom 2/ a žalovanou dňa 8. augusta 1997, resp., či došlo medzi zmluvnými stranami k zániku poistenia“, a že v tomto smere je rozhodnutie súdu prvého stupňa správne. Zmena výroku rozsudku odvolacieho súdu bola vyvolaná len tým, že došlo k pripusteniu zmeny žaloby, ktorú navrhol žalobca 2/ poukazujúc na to, že oproti stavu v čase rozhodovania prvostupňového súdu došlo v priebehu odvolacieho konania k skončeniu poistenia uplynutím doby dohodnutej v poistnej zmluve. Žalovanou napadnutý výrok rozsudku krajského súdu vo veci samej týkajúci sa žalobcu 2/ nebolo preto možné považovať z hľadiska ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p. za zmeňujúci. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia tak nebola daná a neprichádzala do úvahy ani podľa § 238 ods. 2 a ods. 3 O. s. p.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O. s. p., možno dovolaním

napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O. s. p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľka namietala odňatie možnosti konať pred súdom predovšetkým tým, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 213 ods. 2 O. s. p., t. j. prekvapivo, rozhodol na základe ustanovení § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré neboli predmetom právnych úvah pred prvostupňovým súdom. Túto jej námietku dovolací súd považoval za nenáležitú. Rozhodnutie odvolacieho súdu vychádzajúce z uvedených ustanovení bolo totiž dôsledkom zmeny žaloby žalobcom 2/, ku ktorej došlo podaním z 9. októbra 2012, o ktorom bola žalovaná informovaná už v súvislosti s dorúčením tohto podania.

Prípustnosť dovolania nebola spôsobilá založiť ani námietka dovolateľky, že viaceré listinné dôkazy neboli vykonané spôsobom upraveným v ustanovení § 129 ods. 1 O. s. p. Prípadné pochybenie v tomto smere, i keby bolo preukázané, nezakladá totiž vadu podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Pokiaľ súd v procese dokazovania určitý dôkaz hodnotí a vyvodzuje z neho skutkový záver, no dokazovanie nevykoná spôsobom, ktorý predpisuje zákon, ide o procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., t. j. o tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá.

Žalovaná neopodstatnene preto namietala, že odvolací súd jej odňal možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolací súd nezistil ani existenciu žiadneho ďalšieho dôvodu obsiahnutého v taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až e/ § 237 O. s. p. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je. Napokon žalovaná vady uvedené v týchto zákonných ustanoveniach ani netvrdila.

Dovolateľkou namietané tzv. iné vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a nesprávne právne posúdenie veci, sú síce dovolacími dôvodmi v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p., ktoré však možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné, no samotné tieto dôvody prípustnosť dovolania nezakladajú. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Keďže v preskúmvanej veci dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 238 ods. 1, 2, 3 O. s. p. a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p.) bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť

rozhodnutia krajského súdu.

Žalobcovia mali v dovolacom konaní úspech, preto im patrí právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). V dovolacom konaní žalobcom vznikli trovy v súvislosti s odmenou za právne služby poskytnuté advokátom. Odmena za jeden úkon právnej služby činí sumu 30,94 eur. Patrí vo vzťahu k dvom osobám za jeden úkon právnej služby, a to písomné vyjadrenie k dovolaniu z 12. júna 2014 (§ 10 ods. 1 a 6 v spojení s § 14 ods. 1 písm. b/ vyhl. č. 655/2004 Z. z.) a dvakrát režijný paušál v rozsahu jednej stotiny výpočtového základu za úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky) v sume 8,04 eur. Celkove priznal žalobcom trovy v sume 77,96 eur, ktoré je žalovaná povinná zaplatiť na účet advokáta žalobcov (§ 149 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p.).

Toto uznesenie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok